

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 16.7.2008
COM(2008) 464 окончателен

2008/0157 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**за изменение на Директива 2006/116/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за
срока за закрила на авторското право и някои сродни права**

(представено от Комисията)

{SEC(2008) 2287}

{SEC(2008) 2288}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Целта на предложението е да се подобри социалното положение на изпълнителите, и по-специално на студийните музиканти, като се отчита фактът, че изпълнителите все по-често живеят по-дълго от съществуващия 50-годишен период на закрила на техните изпълнения.

Масштабното производство на звукозаписи е явление, което започва най-вече през 50-те години на XX век. Ако нищо не бъде направено, през следващите десет години все по-голям брой изпълнители, записани и издадени между 1957 и 1967 г., ще загубят закрилата на правата си. От момента, в който техните изпълнения, на които е направен звукозапис, не са вече защитени, около 7 000 изпълнители в големите държави-членки и пропорционално по-малък брой в малките държави-членки ще загубят всички свои доходи от договорни авторски възнаграждения и от права на регламентирано възнаграждение, дължими им поради излъчване и публично съобщаване на техните изпълнения по барове и дискотеки.

Това засяга известните изпълнители (тези, които получават договорни авторски възнаграждения), но най-вече хилядите анонимни студийни музиканти (тези, които не получават договорни авторски възнаграждения и разчитат единствено на правата на регламентирано възнаграждение), които са допринесли за звукозаписи в края на 50-те и 60-те години на XX век и са прехвърлили своите изключителни права на продуцентите на звукозаписи срещу заплащане на фиксирано възнаграждение („изкупуване“). Техните „еднократни справедливи възнаграждения“ за излъчване и публично съобщаване, които не могат да се прехвърлят на продуцентите на звукозаписи, ще се преустановят.

Освен това предложението цели да се въведе единен начин за изчисляване на срока на закрила, който да се прилага за музикална композиция, в създаването на чийто текст са участвали няколко автора. Дадена музикална творба, например поп музика или опера, често включва текст (или либрето) и музикална партитура. В различните държави-членки такива музикални композиции, написани в съавторство, се считат или като **единна съвместна творба** с единен срок на закрила, който тече от смъртта на последния преживял съавтор, или като **отделни творби** с отделни срокове, които текат съответно от смъртта на всеки автор, участвал в творбата.

Това означава, че в някои държави-членки¹ дадена музикална композиция с текст ще бъде защитена до 70 години след смъртта на последния автор, участвал в творбата, докато в други държави-членки² приносът на всеки автор ще загуби закрилата си 70 години след смъртта на съответния автор. Тези несъответствия в срока, който се

¹ Белгия, България, Гърция, Естония, Италия, Франция (за опери), Испания, Латвия, Литва, Португалия, Словакия.

² Австрия, Германия, Дания, Ирландия, Италия, Кипър, Унгария, Финландия, Чешката република (с изключение на опери), Люксембург, Малта, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Румъния, Словения и Швеция.

прилага за дадена музикална композиция водят до трудности за Общността в управлението на авторското право върху творби, написани в съавторство. Това води също и до трудности в трансграничното разпределение на авторските възнаграждения за използване на творбата в различни държави-членки.

- **Общ контекст**

Социално положение на изпълнителите

Настоящият трудов статут и условия на работа на средностатистическия европейски изпълнител не са много удовлетворяващи. Само изтъкнатите изпълнители, т. нар. известни артисти, които са подписали договор с голяма звукозаписна компания, осигуряващ им авторски възнаграждения, могат да се прехранват от професия си. Например в Обединеното кралство през 2001 г. само 5 % от изпълнителите са спечелили над 10 000 GBP годишно. Още повече, че между 77 и 89,5 % от всички доходи, изплатени на изпълнителите, отиват у 20 % от тях³. Някои икономисти доказват, че големите различия между ниските възнаграждения на мнозинството от малко известни изпълнители и значителните възнаграждения на изпълнителите „суперзвезди“ са свойствени за музикалната индустрия⁴.

Още повече, че социалното положение на изпълнителите не е много стабилно. За изпълнителите е трудно да намерят достатъчно възможности за работа и повечето се нуждаят от допълнителни източници на средства⁵. Като цяло само 5 % от изпълнителите успяват да се прехранват от професия си. Всички останали трябва да търсят паралелна работа.

Обикновено изпълнителите прехвърлят чрез договор своите икономически най-рентабилни изключителни авторски права на звукозаписните компании. В повечето случаи отделните изпълнители са в позицията на слаба страна при воденето на преговори⁶. Когато подписват договор с продуцент на звукозаписи, изпълнителите обикновено са готови да приемат договора, който им се предлага, заради репутацията и рекламата, които печелят, подписвайки със звукозаписна компания, която им предоставя възможност да достигнат до широката публика. Следователно за изпълнителите е трудно да преговарят за това какъв вид договор ще сключат или какво равнище на заплащане ще получат. Студийните музиканти, т.е. музикантите, които биват наемани при специални случаи, за да свирят за дадена звукозаписна сесия,

³ Проучване на АЕРО (Асоциация на организациите на европейските изпълнители) — „Performers' Rights in European Legislation: Situation and Elements for Improvement“ („Правата на изпълнителите според европейското законодателство: положение и елементи, които трябва да бъдат подобрени“), юли 2007 г., стр. 89

⁴ За анализ на икономическите „теории за суперзвездите“ вж. R. Towse, „Creativity, Incentive and Reward“ („Творчество, стимули и награди“), 2000 г., стр. 99—108.

⁵ FIM — изслушване в Европейския парламент на 31.1.2006 г. и среща в службите на Комисията на 16.3.2006 г. Например в началото на своите кариери Luciano Pavarotti и Sting са били преподаватели, а Elton John е работел в опаковъчния отдел на звукозаписна компания.

⁶ В редица случаи съдилищата се намесват, за да обезсилат изключително неизгодни договори, като отбелязват по-специално „значителната неравнопоставеност на страните при воденето на преговори, по отношение на способността за водене на преговори, на разбирането и на представителството“ между артистите и професионалистите от развлекателните индустрии“, *Silverstone Records Limited срещу Mountfield and Others*, 1993 г., EMLR 152.

въобще не могат да преговарят, те са задължени да прехвърлят авторските си права „безсрочно“ срещу еднократно заплащане.

Договорните отношения между звукозаписните компании и артистите-изпълнители са многообразни, но попадат най-вече в две категории⁷:

- Студийните артисти получават фиксирано възнаграждение, когато техните изключителни авторски са изкупени от продуцента. Съответно тяхното възнаграждение не нараства, ако записът има огромен успех.
- Договорите на известните артисти обикновено им осигуряват авторско възнаграждение. В зависимост от това доколко добра е позицията им за водене преговори, изпълнителите обикновено получават нетни авторски възнаграждения в рамките на 5 до 15 % от приходите⁸.

Удържането от авторските възнаграждения на различни разходи на продуцентите на записи може също така значително да намали възнагражденията на изпълнителите. Често тези удържки са формулирани посредством технически термини и са включени в сложни правни документи⁹. На практика след приспадане на различните договорни удържки (за разходи, понесени от продуцентите като напр. музикални клипове, промоция, оригинално копие) средният процент на авторските възнаграждения, които са получени в действителност от изпълнителите, може да бъде по-нисък. Още повече, тъй като повечето от звукозаписите на изпълнителите не се продават в достатъчен брой екземпляри, за да може звукозаписната компания да възстанови първоначалната си инвестиция (само 1 от 8 компактдиска носи печалба)¹⁰, често авторските възнаграждения не се изплащат изобщо.

Изпълнителите обаче получават приходи и от други източници. Те получават доходи от дружества за колективно управление, които управляват т. нар. вторични права на възнаграждение. Има три основни източника: (1) справедливо възнаграждение за излъчване и публично съобщаване, (2) такси при възпроизвеждане за лично ползване и (3) справедливо възнаграждение за прехвърляне на правото на изпълнителите за отдаване под наем. Всички тези източници обикновено се наричат „вторични“ източници на доходи и се плащат на изпълнителите непосредствено чрез техните дружества за колективно управление на авторски права. Тези плащания не се влияят от договорните им уговорки със звукозаписните компании.

Много европейски изпълнители (музиканти или певци) започват своята кариера скоро след като навършат двадесет години. Това означава, че когато настоящият 50-годишен срок на закрила изтече, те ще бъдат на седемдесет години и най-вероятно ще доживеят до осемдесет- или деветдесетгодишна възраст (средната продължителност на живота в ЕС е 75 години за мъжете и 81 години за жените). В резултат на това изпълнителите имат по-ниски доходи в края на живота си, тъй като те губят заплащането на авторски

⁷ Адаптирано от отговорите на Nahos на въпросник на Комисията — май 2006 г.

⁸ Проучване на CIPIL (Център за правото на интелектуална собственост и на информация), стр. 36.

⁹ Това накара съдилищата да стигнат до заключение, че артисти като рок групата „Stone Roses“ или Elton John не са познавали в достатъчна степен понякога прекомерните удържки, извършвани върху основата за изчисляване на авторските възнаграждения, вж. *Silverstone Records Limited срещу Mountfield and Others*, 1993 г., EMLR 152.

¹⁰ Коментар от страна на IFPI (Международна федерация на звукозаписната индустрия).

възнаграждения от страна на звукозаписните компании, както и възнагражденията при излъчване или публично изпълнение на техните звукозаписи. За студийните музиканти, които акомпанират изпълнителите, и за по-малко известните артисти това означава, че доходите им от излъчване и публично изпълнение намаляват, когато те са най-уязвими, т.е. когато са преди пенсиониране. След изтичане на срока на закрила на авторското право те губят също така потенциални приходи, когато техните ранни изпълнения се продават по интернет.

Още повече, че когато изтече срокът на закрила на техните права, изпълнителите са изложени на възможно нежелателно използване на техните изпълнения, което може да навреди на тяхното име или репутация. Изпълнителите също така са в по-неблагоприятно положение от авторите, чиито произведения са защитени до 70 години след тяхната смърт. Това изглежда несправедливо, тъй като в днешно време изпълнителите не само са толкова необходими, колкото и авторите, но също така са и по-тясно свързани с търговския успех на звукозаписа.

Икономическите предизвикателства, пред които са изправени продуцентите на звукозаписи

Що се отнася до продуцентите на звукозаписи, основните предизвикателства, пред които те са изправени, са изчезването на пазарите за компактдискове и недостатъчните заместващи приходи от продажбите онлайн. Това се дължи на пиратството чрез мрежи за насрещно предоставяне на файлове. Музикалната звукозаписна индустрия на ЕС страда от спадане на броя на продажбите на звукозаписи: продажбата на музикални компактдискове достига своя връх през 2000 г. и оттогава спада със средно по 6 %¹¹. Предвижданията за бъдещето показват продължителен спад на продажбата на албуми на материален носител от 12,1 млрд. USD през 2006 г. на 10,3 млрд. USD през 2010 г.¹² От 2001 г. насам европейският музикален пазар на звукозаписи като цяло е загубил 22 % от стойността си¹³.

Приходите като цяло и по-специално печалбите рязко са намалели, най-вече поради увеличаване на пиратството. През януари 2006 г. списание „Billboard“, посветено на продажбите на музика, отбелязва, че в световен мащаб за цялата 2005 г. има 350 милиона законни сваления на музика, но че също така незаконните сваления на музика са били 250 милиона на седмица. Музикалната индустрия сочи, че приблизително една трета от всички компактдискове, закупени през 2005 г. в световен мащаб, са били пиратски, което прави общо 1,2 милиарда компактдиска. Разходите на ЕМІ за борба с пиратството и защита на правата на интелектуална собственост за 2006 г. са надвишили 10 млн. GBP.

Поради загуба на приходи общият брой на служителите на Universal, който през 2003 г. е бил 12 000, през 2006 г. е спаднал на 7 600¹⁴. След първоначалното намаляване на

¹¹ Професор Joseph Lampel, Cass Business School, Лондон, „Back to the Digital Future: The Role of Copyrights in Sustaining Creativity and Diversity in the Music Industry“ („Връщане към цифровото бъдеще: ролята на авторските права за стимулиране на творчеството и многообразието в музикалната индустрия“), април 2006 г., стр. 3.

¹² Данни публикувани от PricewaterhouseCoopers, Financial Times, 6 юли 2006 г.

¹³ Статия в The Times, 14 февруари 2007 г.

¹⁴ Интервю с IFPI (Международна федерация на звукозаписната индустрия) и John Kennedy на 29.3.2006 г. в отдела за авторско право на ГД „Вътрешен пазар и услуги“.

персонала през 2006 г., ЕМІ също оповести второ съкращаване на 2 000 поста (което представлява около една трета от всички заети лица) през януари 2008 г.¹⁵ В допълнение ЕМІ заяви намерението си да извършва по-стриктен подбор на партньорствата си с артистите въпреки извършеното през 2006 г. значително намаляване на каталога ѝ от артисти¹⁶. ЕМІ намали също така разходите си за реклама¹⁷.

При тези обстоятелства европейската звукозаписна индустрия е изправена пред предизвикателството да поддържа стабилно равнището на приходи, което е необходимо, за да се инвестира в нови таланти. Звукозаписните компании твърдят, че инвестират около 17 % от своите приходи в развиването на нови таланти, т.е. подписване на договори с нови таланти, промоция на таланти и продуциране на новаторски звукозаписи. Следователно по-дълъг срок на закрила би донесъл допълнителен доход, който да помогне за финансирането на нови таланти и да позволи на звукозаписните компании по-добре да разпределят риска при развиването на нови таланти. Поради несигурната възвръщаемост (само един от осем звукозаписа има успех) и т. нар. „информационна асиметрия“ такъв приход често липсва на пазарите на капитали.

Музикални творби, написани в съавторство

В по-голямата си част музиката се пише в съавторство. Например операта често е плод на различни автори за музиката и за либретото. Още повече, че в музикални жанрове като джаз, рок и поп музика, творческият процес често се извършва в сътрудничество.

Анализът на най-популярните френски песни за периода 1919—2005 г. показва, че 77 % от тях са написани в съавторство. Подобен анализ на най-популярните песни в Обединеното кралство за периода 1912—2003 г. показва, че 61 % от тях са написани в съавторство¹⁸. Що се отнася до новосъздадени творби, друго проучване, обхващащо извадка от около 2 000 новозаписани творби, извършено през 2005—2006 г. в SGAE — испанското дружество за колективно управление на авторски права, разкрива, че над 60 % от тези творби са написани в съавторство¹⁹.

Операта „Pelléas et Mélisande“ показва нагледно как различните методи за изчисляване на срока на закрила на музикалните композиции, написани в съавторство, водят до разлики в срока на закрила за тази композиция в различните държави-членки. Debussy — композиторът, умира през 1919 г., а Maeterlinck — либретистът, умира много по-късно — през 1946 г. В държавите-членки, които прилагат единен срок (напр. Франция, Португалия, Испания, Гърция, Литва), операта е защитена в нейната цялост до 2016 г. (седемдесет години след смъртта на последния преживял автор Maeterlinck). В държавите-членки, които считат музиката и либретото за две отделни творби (напр.

¹⁵ International Herald Tribune, The Associated Press, 14 януари, 2008 г.

¹⁶ Отговорът на ЕМІ за Gowers Review, 2006 г. Персоналът на ЕМІ бе намален с една трета до 6 000 души.

¹⁷ Разходите за реклама на музикалната индустрия са намалели с 25 % през 2002 г. и 7 % през 2003 г. Четирите основни музикални звукозаписни компании са сред 100 компании, които харчат най-много за реклама, а 2 от тях са сред 20 най-големи рекламодатели. („Evolution of the recorded music industry value chain“ („Еволюция на веригата на стойността на музикалната звукозаписна индустрия“), анонимен доклад), стр. 13.

¹⁸ Цифрите са предоставени от Международната конфедерация на музикалните издатели (ICMP).

¹⁹ GESAC, септември 2006 г.

Обединеното кралство, Нидерландия, Австрия, Полша, Словения) или за две творби, които могат да се използват поотделно (напр. Чешката република, Унгария, Германия), закрилата на музиката е изтекла през 1989 г., а текстът (либретото) остава защитен до 2016 г.

Ето няколко други примера: оперетата на Johann Strauss „Цигански барон“ („The Gipsy Baron“)²⁰; песента „Fascination (Love in the afternoon)“ — музика от Fermo D. Marchetti (починал през 1940 г.) и текст от Maurice de Féraudy (починал през 1932 г.); песента „When Irish Eyes Are Smiling“ — музика от Ernest R. Ball (починал през 1927 г.) и текст от Chauncey Olcott (починал през 1932 г.) и George Graff Jr. (починал през 1973 г.).

В последния пример в държавите-членки, които прилагат единен срок на закрила, песента „When Irish Eyes Are Smiling“ ще бъде защитена в нейната цялост до 2043 г. В онези държави-членки, които считат музиката и текста за отделни творби или годни да бъдат използвани поотделно, закрилата на музиката е изтекла през 1997 г., а текстът ще бъде защитен до 2043 г.

- **Съществуващи разпоредби в областта на предложението**

Сроковете на закрила на авторското право и сродните му права са хармонизирани с Директива 93/98/ЕИО, която в последствие бе кодифицирана с Директива 2006/116/ЕО. Кодификацията не предизвика никакви изменения на директивата по същество. Съгласно тези директиви срокът на закрила на изпълнителите и продуцентите на звукозаписи е 50 години след публикуване, а настоящото предложение цели този срок на закрила да се удължи на 95 години след публикуване. Настоящата директива не съдържа специфични правила относно музикалните композиции с текст, написани в съавторство.

- **Съвместимост с другите политики и цели на Съюза**

Настоящото предложение е изготвено в съответствие с целите на ЕС за насърчаване на социалното благополучие и приобщаване. Изпълнителите, и по-специално студийните музиканти, са лицата, които печелят най-малко в Европа въпреки значителния си принос за богатото културно многообразие на Европа. Освен това звукозаписната индустрия, която промоцира европейските изпълнители и продуцира в европейските студия е изправена пред значителни предизвикателства, които подкопават нейната конкурентоспособност: лавинообразно увеличаващото се онлайн пиратство в много части на Общността води до значителни загуби. Способността на музикалната индустрия да финансира нови таланти и да се приспособи към електронното разпространяване изглежда силно засегната.

²⁰ Johann Strauss умира през 1899 г., докато един от авторите на либретото — Leo Stein, умира през 1921 г. Музиката е обществено достояние в Германия от 1929 г., а текстът бе защитен до 1991 г. В Белгия оперетата в нейната цялост бе защитена до 1981 г., а в Италия — до края на 1977 г.

2. КОНСУЛТИРАНЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Консултиране със заинтересованите страни

Методи на консултиране, основни целеви сектори и общ профил на анкетираните

В контекста на прегледа на правната рамка на ЕО в областта на авторското право и сродните му права, на 19 юли 2004 г. бе публикуван работен документ на службите на Комисията. Заинтересованите страни бяха приканени да представят коментарите си до 31 октомври 2004 г. От получените 139 отговора, 76 бяха за изразяване на позиция по отношение на Директива 93/98/ЕО за хармонизиране на срока за закрила на авторското право и някои сродни права.

През 2006—2007 г. службите на Комисията проведоха срещи на двустранна основа с различни заинтересовани лица, за да обсъдят по-подробно съответните въпроси. В рамките на тези двустранни разговори Комисията изготви въпросник и го раздаде на основните заинтересовани лица. От асоциациите на изпълнители и звукозаписната индустрия подадоха повече или по-малко подробни отговори.

Обобщение на отговорите и начина, по който те са взети под внимание

В подкрепа на удължаване на срока на закрила бяха получени отговори от страна на асоциациите на изпълнители, звукозаписната индустрия, дружествата за колективно управление на авторски права, издателите на музика, артистите-изпълнители и музикалните мениджъри. Срещу удължава не срока се изказаха телекомуникационните компании, книжарниците, потребителите и предприятията, които използват произведения на свободен достъп. Доводите на противниците на удължаването на срока бяха обсъдени в рамките на анализа на въздействието на различните варианти.

• Събиране и използване на експертни мнения

Не беше необходимо да се използват външни експертни становища.

• Оценка на въздействието

В оценката на въздействието (която можете да намерите на http://ec.europa.eu/internal_market/copyright/term-protection/term-protection_en.htm) са представени общо седем варианта и се разглеждат шест от тях. Анализираните варианти са: (1) нищо да не се предприема, (2) удължаване на срока на закрила „до края на живота или 50 години“ само за изпълнителите, (3) удължаване на срока на закрила до 95 години за изпълнителите и продуцентите на звукозаписи, (4) утвърждаване на неимуществените права на изпълнителите, (5) въвеждане в договорите за звукозапис на клауза „използваш правата или ги губиш“ и (6) създаване на фонд в полза на студийните музиканти.

Всички варианти се оценяват по отношение на следните шест оперативни цели: (1) постепенно уеднаквяване на закрилата на авторите и на изпълнителите; (2) прогресивно увеличаване на възнагражденията на изпълнителите; (3) намаляване на несъответствията в закрилата между ЕС и САЩ; (4) прогресивно увеличаване на ресурсите за научноизследователска дейност, т.е. за развиване на нови таланти; (5) осигуряване на достъп до музикалните творби на разумни цени; и (6) насърчаване на цифровизацията на каталога от стари звукозаписи. В оценката на въздействието се стига до заключение, че да не се прави нищо не е препоръчителен вариант. Ако нищо не бъде направено, хиляди европейски изпълнители, чиито изпълнения са били записани в края на 50-те и 60-те години на XX век, през следващите десет години ще загубят своите доходи от договорни авторски възнаграждения или права на регламентирано възнаграждение за излъчване и публично съобщаване. Това ще има значителни социални и културни отражения. Също така звукозаписната индустрия ще бъде принудена да намали създаването на нови звукозаписи в Европа. Най-вероятно продуцирането ще трябва да бъде съобразено с вкусовете на пазара в САЩ, където преобладава по-дълъг срок на закрила.

В оценката на въздействието се разглеждат вариантите, които не включват срока на закрила на правата на изпълнителите и на продуцентите (варианти 3а, 3б, 3в и 3г).

Вариант 3а (неотменимо право на справедливо възнаграждение за продажби онлайн) изглежда обещаващ, но преждевременен на този етап. Не е ясно кой ще финансира това право на допълнително регламентирано възнаграждение и е трудно да се изчислят финансовите ползи, които ще донесе. Вариант 3б (увеличаване на неимуществените права) няма финансово отражение върху изпълнителите и продуцентите на звукозаписи и следователно няма особено да допринесе за увеличаване на възнагражденията на изпълнителите. Вариант 3в (клауза „използваш правата или ги губиш“) ще бъде от полза за изпълнителите, като им позволи да осигурят наличност на изпълненията си на пазара. Това може да има положително отражение върху техните възнаграждения, както и да насърчи наличността на неизползван дотогава репертоар. От друг страна, ако този вариант бъде приложен изолирано, това може да бъде счетено като неправомерно регулаторно вмешателство в неприкосновеността на вече сключени договори. Вариант 3г (фонд, който трябва да бъде създаден от продуцентите на звукозаписи) ще бъде от голяма полза за студийните музиканти, които са прехвърлили всички свои изключителни права като част от техните първоначални договори за „изкупуване“. Продуцентите на звукозаписи обаче ще трябва да заделят най-малко 20 % от получените приходи от продажбата на тези звукозаписи, за които са решили да намерят търговска реализация по време на удължения срок. Все пак оценката на въздействието

показва, че очакваните печалби по време на удължения срок ще бъдат достатъчни, за да финансират двадесетте процента, заделени в полза на студийните музиканти (вж. по-долу).

Вариантите, които включват удължаване на срока (2а — „до края на живота или 50 години“ и 2б — „95 години за изпълнителите и продуцентите на звукозаписи“), изглеждат много по-подходящи за изпълнението на шестте стратегически цели. И двата варианта 2а и 2б носят финансови ползи за изпълнителите и следователно биха позволили на много изпълнители да посветят повече време на своята артистична дейност.

Като свързва срока на закрила с продължителността на живота на изпълнителя, вариант 2а допринася за уеднаквяване на правната защита изпълнителите и на авторите. При него би било отразено личното естество на артистичния принос на изпълнителите и би било признато, че изпълнителите са също толкова важни, колкото и авторите, за това музиката да достига до публиката. Това също така ще позволи на изпълнителите да се противопоставят докато са живи на използване на техните произведения, нарушаващо правата им. Когато звукозаписът е създаден с участието на няколко изпълнители, свързването на срока на закрила с продължителността на живота на изпълнителите ще породи сложни ситуации. Нужно е установяването на правила за това как се определя чия смърт служи за отправен момент за срока на закрила. Както показва продължаващата несигурност относно срока, който се прилага към творби, написани в съавторство, това би повлякло значителна административната тежест. Освен това вариант 2а не би увеличил ресурсите за научноизследователска дейност, които са на разположение на продуцентите на звукозаписи.

Вариант 2б като цяло би увеличил ресурсите за научноизследователска дейност, които са на разположение на продуцентите на звукозаписи, и следователно би имал допълнително положително въздействие върху културното многообразие. Оценката на въздействието показва също така, че ползите от удължаване на срока не дават непременно предимство на изтъкнатите известни изпълнители. Известните изпълнители със сигурност печелят голяма част от възнагражденията от авторски права, които са договорени със звукозаписните компании, но всички изпълнители, независимо дали са известни артисти или студийни музиканти, имат право на т.нар. „вторични“ източници на доходи, като еднократните справедливи възнаграждения, когато звукозаписът, който съдържа техните изпълнения, е излъчен или изпълнен пред публика. Удължаването на срока би гарантирало, че до края на живота на изпълнителя тези източници на доходи няма да се преустановят. Дори малките увеличения на доходите се използват от изпълнителите, за да посветят повече време на своите артистични кариери и да прекарват по-малко време, работейки на непълно работно време. Още повече, че за хилядите анонимни студийни музиканти, които са били на върха на своите кариери в края на 50-те и 60-те години на ХХ век, „еднократните справедливи възнаграждения“ за излъчване на техните звукозаписи често са единствените източници на доходи, които са им останали от техните артистични кариери.

Освен че осигурява повече налични ресурси за научноизследователска дейност, вариант 2б е по-лесен за прилагане на практика от вариант 2а, защото той не свързва срока на закрила с понякога доста различната продължителност на живота на отделните изпълнители, изявявали се заедно, а го свързва с единна дата, т.е. с публикуването на звукозаписа, който съдържа изпълнението.

От друга страна отражението върху ползвателите ще бъде минимално. Това важи за правата на регламентирано възнаграждение и за продажбата на компактдискове.

- На първо място, „еднократните справедливи възнаграждения“, дължими при излъчване и изпълнение на музика на обществени места, ще останат същите, тъй като тези плащания са изчисляват като процент от приходите на излъчващите оператори или на другите оператори (параметър, който не зависи от това колко от звукозаписите са защитени или не от авторско право).
- Емпиричните проучвания показват също така, че цената на звукозаписите, които не са защитени от авторско право, не е по-ниска от тази на звукозаписите, защитени от авторско право. Проучване на Price Waterhouse Coopers води до заключение, че няма систематична разлика между цените на звукозаписи, защитени от авторско право и тези, които не са. До ден днешен това е най-пълното проучване и то обхваща 129 албума, записани между 1950 и 1958 г. На тази основа то не открива ясни доказателства, че звукозаписите по отношение на които сродните права са погасени, систематично се продават на по-ниски цени, от тези на все още защитените звукозаписи.

При анализа на въздействието на авторското право и сродните му права върху цените бяха взети предвид и други проучвания. Повечето от тях се отнасят до книги. Дори в тази категория обаче, или като цяло не се наблюдават разлики в цените между извадките от книги, които са защитени от авторско право и тези, които не са, или въздействието на авторското право върху цената зависи изключително от модела и следователно получените оценки не могат да бъдат считани за много показателни. Като се има предвид липсата на общоприети модели и продължителността на периода, нищо не позволява да се заключи, че цените ще се повишат поради удължаване на срока на закрила.

Като цяло би трябвало удължаването на срок да има положително въздействие върху избора на потребителите и културното многообразие. В дългосрочен план това означава, че удължаването на срока ще бъде от полза за културното многообразие като осигури повече налични ресурси за финансиране и развиване на нови таланти. В краткосрочен и средносрочен план удължаването на срока е стимул за звукозаписните компании да пристъпят към цифровизация и пускане на пазара на своя каталог от стари звукозаписи. Вече е пределно ясно, че разпространяването чрез интернет предлага единствени по рода си възможности за пускане на пазара на безпрецедентно количество звукозаписи.

Въздействието върху т.нар. продуценти, които използват творби, станали обществено достояние, ще е незначително. Докато на тези компании може да се наложи да чакат по-дълго време, за да продуцират звукозаписи, върху които правата на изпълнителите и на продуцентите на звукозаписи са погасени, творбите, изпълнени в звукозапис, не губят закрилата си след изтичането на срока на закрила на звукозаписа. Това е така, защото творбата, изпълнена в звукозапис, остава защитена до края на живота на автора (автор на текста и композитор), който е създал творбата. Тъй като правата на авторите са валидни до края на живота на автора на текста или на композитора и седемдесет години след това, закрилата чрез авторско право на дадена музикална творба може да продължи между 140 и 160 години. Затова е неправилно да се твърди, че изпълнение, на което е направен звукозапис, е „обществено достояние“ веднага след изтичане на срока на закрила на изпълнителите и на продуцентите на звукозаписи.

Въвеждането в договорите между изпълнителите и техния продуцент на клауза „използваш правата или ги губиш“ ще бъде от полза за изпълнителите, защото това означава те да бъдат в по-добра позиция, за да могат техните произведения да достигат до публиката, ако продуцентът на звукозаписи реши да не публикува по-старите звукозаписи или по друга начин да възпрепятства тяхното предоставяне на публиката.

Вариант 3б (увеличаване и хармонизиране на неимуществените права на изпълнителите) ще донесе нематериални ползи за изпълнителите, като им позволи да ограничат нежелателното използване на техните изпълнения. Утвърждаването на неимуществените права обаче няма финансово отражение върху изпълнителите и продуцентите на звукозаписи и следователно няма особено да допринесе за увеличаване на възнагражденията на изпълнителите.

Създаването на фонд за студийните музиканти ще бъде от полза за тях и ще гарантира участието им във финансовите ползи от удължаването на срока, от които иначе те биха били изключени поради техните договори за „изкупуване“. Фондът ще има положително въздействие върху студийните музиканти, тъй като допълнителните годишни приходи на средния изпълнител по време на един 45-годишен период ще се покачат от 47—737 EUR на 130—2065 EUR, т.е. почти ще се утроят²¹.

Въздействието върху продуцентите на звукозаписи ще бъде отрицателно, но трябва да бъде разглеждано заедно с ползите от удължаването на срока на закрила. По време на удължения с 45 години срок печалбите от удължаването на срока за продуцентите на звукозаписи ще намалеят от 758 млн. EUR на 607 млн. EUR (прогноза максимум) или от 39 млн. EUR на 31 млн. EUR (прогноза минимум). Следователно това също така ще намали допълнителните приходи, които отиват за финансиране на научноизследователската дейност, от 129 млн. EUR на 103 млн. EUR (прогноза максимум) или от 6,7 млн. EUR на 5,3 млн. EUR (прогноза минимум). В оценката на въздействието е анализирана структурата на разходите за един компактдиск и тя води до заключение, че по време на удължения срок пускането на звукозаписи на пазара ще остане привлекателно за продуцентите на звукозаписи и те ще продължават да реализират печалби от около 17 %.

3. ПРАВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Обобщение на предложеното действие**

Предложението се състои в това да се удължи срокът на закрила на изпълнителите и на продуцентите на звукозаписи от 50 години на 95 години. За да се **установи подходящия баланс** между ползите за звукозаписните компании и за известните артисти и действителните социални нужди на студийните музиканти, предложението съдържа някои съпътстващи мерки, като създаването на фонд за студийните музиканти, въвеждането в договорите между изпълнителите и продуцентите на звукозаписи на клауза „използваш правата или ги губиш“ и на принцип „започваш на чисто“ за договорите по време на удължения период след първоначалните 50 години. Настоящото предложение въвежда изменения на Директива 2006/116/ЕО.

²¹ Тъй като фондът ще се попълва от доходите на звукозаписните компании, приходите на известните изпълнители няма да бъдат засегнати. Това като цяло ще има положително въздействие върху изпълнителите.

- **Правна основа**

Член 47, параграф 2, член 55 и член 95 от Договора за ЕО.

- **Принцип на субсидиарност**

Предложението е от изключителната компетентност на Общността. Общността има „изключителна компетентност“ в тази област, тъй като съществуващото законодателство, съдържащо се в Директива 2006/116/ЕО (наричана по-нататък „директивата“), предвижда пълна хармонизация. Директивата предвижда както минимална, така и максималната хармонизация. Това означава, че държавите-членки не могат да предвидят нито по-кратък, нито по-дълъг срок на закрила от срока, установен в директивата (съображение 2). Следователно принципът на субсидиарност не се прилага.

- **Принцип на пропорционалност**

Предложението е съобразено с принципа на пропорционалност поради следните причини.

Посочените по-горе оперативни цели: (1) постепенно уеднаквяване на закрилата на авторите и на изпълнителите; (2) прогресивно увеличаване на възнагражденията на изпълнителите; (3) намаляване на несъответствията в закрилата между ЕС и САЩ; (4) прогресивно увеличаване на ресурсите за научноизследователска дейност, т.е. за развиване на нови таланти; (5) осигуряване на достъп до музикалните творби на разумни цени; и (6) насърчаване на цифровизацията на каталога от стари звукозаписи, могат да бъдат постигнати най-добре чрез изменения в срока на закрила на изпълнителите и на продуцентите. Въпреки че често се споменават и други социални мерки в полза на изпълнителите (помощи, включването им в схеми за социално осигуряване), такива мерки рядко се реализират и статутът и средствата за препитание на творците обикновено са свързани с авторски възнаграждения и плащане на възнаграждения, които произтичат от авторски права. Следователно предложение, което се основава на срока, ще доведе до увеличаване на доходите на изпълнителите.

В рамките на вариантите, които са свързани със срока, вариантът, при който срокът започва да тече при осъществяването на дадено единно събитие, като например публикуването на звукозаписа, е категорично за предпочитане пред варианта, при който срокът е свързан с индивидуалната продължителност на живота на изпълнителите. Свързването на срока на закрила на изпълнителите с индивидуалната продължителност на живота им ще доведе до увеличаване на законодателната тежест за държавите-членки и значителна правна несигурност относно определяне на събитието, което поставя начало на срока. Това е така поради трудностите във връзка с установяването на единна отправна точка, при която започва да тече срокът, в случай на съвместни изпълнения. Съвместните изпълнения., т.е. изпълнения от група, оркестър или известни артисти, на които акомпанират студийни музиканти, са най-често срещания случай. Понастоящем няма правила, които да предвиждат начина на изчисляване на срока на закрила в такива случаи, защото събитието, което поставя начало на настоящия срок на закрила, е публикуването на изпълнението. Ако събитието, което определя продължителността на срока на закрила, е смъртта на изпълнителя, тогава, когато няколко изпълнители участват в звукозапис или в изпълнение, възниква въпросът чия смърт се взема предвид за продължителността на

срока. В случаите на няколко изпълнители, изявявали се заедно, изглежда подходящо срокът да се изчислява от момента на смъртта на последния преживял изпълнител. Понастоящем обаче Общността няма свои правила в тази област. Аналогията със срока на закрила на авторските права върху творби, написани в съавторство, не е от особена полза, тъй като Общността няма свои правила за изчисляване на срока на закрила по отношение на авторските права и за тези творби.

Предложението да се удължи срокът на закрила на изпълнителите и на продуцентите на звукозаписи се изразява в цифрово изменение (заместване на 50 с 95) в сега действащото национално законодателство в държавите-членки на ЕС в областта на свързаните права. Съпътстващите мерки оставят повече свобода на държавите-членки относно прилагането им и административната тежест пада в по-голяма степен върху продуцентите на звукозаписи и дружествата за колективно управление.

Измененията в националните закони за авторското право ще бъдат незначителни и няма да има финансови тежести за публичните власти. Емпиричните проучвания показват също така, че цената на звукозаписите, които не са защитени от авторско право, не е по-ниска от тази на звукозаписите, защитени от авторско право. Неотдавнашно проучване на Price Waterhouse Coopers не открива ясни доказателства, че звукозаписите по отношение на които сродните права са погасени, систематично се продават на по-ниски цени, отколкото цените на все още защитените звукозаписи.

Всеки продуцент на звукозаписи ще трябва да прави вноски във фонд, а дружествата за колективно управление ще трябва да управляват тези приходи. Административната тежест, която съпътства заделянето по време на удължения срок на 20 % от приходите, получени от продажбите на звукозаписи, съдържащи изпълненията на студийните музиканти, ще бъде компенсирана от предимствата, на които ще се радват студийните музиканти благодарение на удължаването на срока. Равнището на приходи във фонда уравновесява необходимостта да има осезателно прогресивно увеличаване на приходите на студийните музиканти и необходимостта да се гарантират на продуцентите на звукозаписи задоволителни печалби от продажбите, за да остане привлекателно пускането на звукозаписи на пазара по време на удължения срок.

Лесно примерно изчисление в оценката на въздействието показва, че делът от 20 % представлява подходящият баланс между доходността на звукозаписите, използвани по време на удължения срок, и създаването на действителни допълнителни ползи за изпълнителите. С това изчисление се цели да се измери въздействието на фонда, попълван пропорционално на приходите, върху маржа на печалба на звукозаписните компании в годините след удължаване на срока.

Средният общ оперативен марж, обявен от четирите основни звукозаписни компании (който изразява съотношението между печалбата преди лихви, данъци и амортизации (ЕБИТА), от една страна, и приходите от продажби, от друга страна) през 2007 г., е 9,1 % (EMI — 3,3 %, Universal — 12,8 %, Warner — 14 %, BMG — 6,2 %). Както бе споменато по-горе, според IFPI (Международна федерация на звукозаписната индустрия) само един от осем компактдиска носи печалба.

Ако само 1 от 8 компактдиска носи печалба и средната норма на рентабилност е 9,1 %, този единствен печеливш компактдиск трябва да генерира достатъчно голям марж на печалба, за да компенсира останалите седем непечеливши компактдиска, както и да донесе обща печалба от 9,1 %.

На тази основа може да се направи предположение относно доходността на единствения успешен компактдиск, като се сравни неговият марж на печалба с този на останалите седем компактдиска. Да предположим, че: 5 компактдиска (от „б“ до „е“ в примера) достигат прага на печалба (печалба = 0), което е крайно оптимистично предположение, а 2 компактдиска („ж“ и „з“) са на загуба (за „ж“ загубата е 30; за „з“ загубата е 40). При това положение реализираната печалба от успешния компактдиск „а“ трябва да е значителна. В нашия пример маржът на печалбата е 60 %.

Тъй като продуцентите на звукозаписи ще съсредоточат усилията си върху произдаването на успешните компактдискове по време на удължения срок, т.е. тези компактдискове, които имат много големи маржове на печалба, фондът, попълван пропорционално на приходите (заделяне на 20 % от приходите, получени от успешните компактдискове), ще означава, че 20 % от приходите на компактдиск „а“ (т.е. 50 от 250) ще бъдат отделяни за изпълнителите. Затова дори след като бъдат взети предвид вноските за фонда, по време на удължения срок продуцентите на звукозаписи все пак ще реализират марж на печалба от $100/250 = 40\%$.

	а	б	в	г	д	е	ж	з	ОБЩО
ПРИХОДИ	250	100	100	100	100	100	70	60	880
РАЗХОДИ	100	100	100	100	100	100	100	100	800
ПЕЧАЛБА	150	0	0	0	0	0	-30	-40	80
МАРЖ НА ПЕЧАЛБА	60 %	0	0	0	0	0	-43 %	-66 %	9,1 %

Както бе споменато по-горе, фондът, който се попълва от заделянето на 20 % от приходите от звукозаписи, получени по време на удължения срок, ще утрои печалбата, която извличат отделните изпълнителите от удължаването на срока.

Предложеното решение относно музикалните композиции с текст се спира на инструментът, предполагащ най-малко вмешателство, за постигането на единен срок за музикалните композиции.

Последиците от предложения нов член 1, параграф 7 ще бъдат, че дадена музикална композиция с текст ще се счита за творба, създадена в съавторство, само за целите на изчисляване на срока ѝ на закрила, независимо дали тази музикална композиция с текст се счита за творба, създадена в съавторство, съгласно националните правила.

Този подход е съобразен с принципа на субсидиарност. Той оставя изцяло на усмотрението на държавите-членки да определят кои творби се считат за творби, създадена в съавторство. От друга страна, той въвежда минимално ниво на хармонизация, така че срокът на закрила на всички музикални композиции с текст, които са създадени с две или повече отделни участия, да може да се изчислява по еднакъв начин.

• Избор на инструменти

Предложеният инструмент е директива. Други средства не са подходящи, тъй като срокът на закрила вече е хармонизиран чрез директива, поради което единственият начин този срок да бъде удължен, е да бъде изменена въпросната директива.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма отражение върху бюджета на Общността.

5. ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

- **Европейско икономическо пространство**

Предложеният акт се отнася за въпрос от значение за ЕИП и поради това следва да обхваща Европейското икономическо пространство.

- **Подробно обяснение на предложението**

Член 1 изменя съществуващите член 3, параграф 1 и член 3, параграф 2 от Директива 2006/116/ЕО, които уреждат срока на закрила на изпълненията (член 3, параграф 1) и на звукозаписите (член 3, параграф 2). Съществуващият срок от 50 години ще бъде удължен на 95 години както за звукозаписа, така и за изпълнението, на което е направен звукозапис.

Текстът предвижда, че ако звукозаписът е законно публикуван или законно публично съобщен в рамките на 50 години от извършването на записа, правата изтичат 95 години след публикуването или публичното съобщаване. Ако на изпълнение е направен звукозапис, който е законно публикуван или законно публично съобщен в рамките на 50 години от извършването на записа, правата изтичат 95 години след публикуването или публичното съобщаване.

Предложеният нов член 10а въвежда редица мерки, съпътстващи удължаването на срока, а член 10, параграф 5 съдържа правилата, които определят кои звукозаписи и изпълнения са засегнати от предложението.

Целта на мерките, съдържащи се в член 10а, е преди всичко да се гарантира известните и неизвестните изпълнители, на чиито изпълнения са направени звукозаписи, действително да имат полза от предложеното удължаване на срока.

Член 10, параграфи 3, 4 и 5 има за цел да се коригира положението, при което студийните музиканти (музиканти, които не получават периодични плащания на договорни авторски възнаграждения) при създаването на договорни взаимоотношения с продуцент на звукозаписи често трябва да прехвърлят на продуцентите на звукозаписи своите изключителни права на възпроизвеждане, разпространение и предоставяне на разположение. Студийните музиканти прехвърлят своите изключителни права срещу заплащане на фиксирано възнаграждение („изкупуване“).

За да се коригират последиците от „изкупуването“, се предлага студийните музиканти да придобият право на годишно плащане от създаден за тази цел фонд. За да могат тези плащания да бъдат финансирани, продуцентите на звукозаписи имат задължение да заделят, поне веднъж годишно, най-малко 20 % от приходите от изключителни права на разпространение, отдаване под наем, възпроизвеждане и предоставяне на разположение на звукозаписи, които, ако не се удължи срокът на закрила, не биха продължили да бъдат защитени по силата на член 3. За да се гарантира възможно най-всеобхватно разпределение между студийните музиканти, държавите-членки могат да изискват

разпределението на тези средства да бъде възложено на дружества за колективно управление, които представляват изпълнителите.

Приходите на продуцентите, получени от еднократни справедливи възнаграждения за излъчване и публично съобщаване и справедливо обезщетение за възпроизвеждането за лично ползване, трябва да бъдат изключени от приходите, които следва да се отделят в полза на студийните музиканти, тъй като тези вторични права никога не се прехвърлят на продуцентите на звукозаписи. Също така приходите на продуцентите, получени от отдаване под наем на звукозаписи, трябва да бъдат изключени, тъй като изпълнителите все още са титуляри на неотменимо право на справедливо възнаграждение за такова използване по силата на член 5 от Директива 2006/115/ЕО.

Член 10а, параграф 6 предвижда регламентирана клауза „използваш правата или ги губиш“. Следователно ако продуцент на звукозаписи не публикува звукозапис, който в отсъствие на удължаване на срока на закрила би станал обществено достояние, правата върху записа на изпълнението ще бъдат възстановени на изпълнителя, при поискване от негова страна, а правата върху звукозаписа се погасяват. В допълнение, ако една година след изтичането на срока, нито продуцентът на звукозаписи, нито изпълнителят не предоставят звукозаписа на разположение на публиката, правата върху звукозаписа и правата върху записа на изпълнението се погасяват.

За целите на клаузата „използваш правата или ги губиш“ публикуване на звукозапис означава предлагането на публиката на копия от звукозаписа със съгласието на титуляря на правата и при условие че копията се предлагат на публиката в достатъчни количества. Публикуването включва също така и други форми на търговската реализация на звукозаписа, като например предоставяне на звукозаписа на разположение на търговци на дребно по интернет.

Друга цел на клаузата е да гарантира, че няма да бъдат „блокирани“ звукозаписи, които нито продуцентът на звукозаписи, нито изпълнителите желаят да използват. Това означава също така, че от клаузата ще се ползват звукозаписите „сираци“, за които нито продуцентът, нито изпълнителите могат да бъдат идентифицирани или намерени, защото такива звукозаписи „сираци“ няма да бъдат използвани нито от продуцента, нито от изпълнителя. Така всички видове звукозаписи, които не се използват, ще бъдат достъпни за обществено ползване.

Тази клауза има за цел да позволи на изпълнителите, на чиито изпълнения са направени звукозаписи и които вече не се публикуват от първоначалния продуцент на звукозаписи след първите 50 години, да си възвърнат контрола над своите изпълнения и сами да ги предоставят на разположение на публиката. От друга страна правата на продуцентите следва да се погасяват, за да се гарантира, че не се пречи на усилията на изпълнителите да осигурят колкото се може по-широко разпространение на своите изпълнения.

Тази инициатива предлага удължаването на срока да се прилага за изпълнения и за звукозаписи, чийто първоначален 50-годишен срок на закрила не е изтекъл към момента на приемане на настоящата директива. Тя няма да има обратно действие по отношение на изпълнения, които преди тази дата вече са станали обществено достояние. Този критерий е лесен за прилагане и съответства на подход, който вече бе използван в Директива 2001/29/ЕО.

Новият член 1, параграф 7 се въвежда с цел прилагане на еднакъв метод за изчисление на срока на закрила на музикалните композиции с текст. Член 1, параграф 7 е оформен в съответствие със съществуващия член 2, който предвижда метод за изчисление на срока на закрила на кинематографични или аудиовизуални произведения. По силата на член 1, параграф 7, когато дадена музикална композиция е публикувана с текст, срокът на закрила се изчислява от момента на смъртта на последното преживяло лице — автора на текста или композитора на музиката.

Член 2

Член 2 от изменящата директива предвижда правилата за транспониране на изменящата директива.

Член 3

Член 3 от изменящата директива е свързан с датата на влизане в сила на изменящата директива.

Член 4

В член 4 от изменящата директива се посочва, че адресати на изменящата директива са държавите-членки.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Директива 2006/116/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за срока за закрила на авторското право и някои сродни права

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 47, параграф 2, член 55 и член 95 от него,

като взеха предвид предложението на Комисията²²,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²³,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора,

като има предвид че:

- (1) Съгласно Директива 2006/116/ЕО от 12 декември 2006 г. за срока за закрила на авторското право и някои сродни права²⁴ срокът на закрила за изпълнителите и продуцентите на звукозаписи е 50 години.
- (2) За изпълнителите този период започва да тече от изпълнението или, ако записът на тяхното изпълнение е публикуван или публично съобщен в рамките на 50 години след изпълнението, срокът изтича 50 години след първото такова публикуване или първото такова публично съобщаване, което от двете събития настъпи по-рано.
- (3) За продуцентите на звукозаписи периодът започва да тече от създаването на звукозаписа или от публикуването му в рамките на 50 години след създаването, или, ако не е публикуван — от публичното му съобщаване в рамките на 50 години след създаването.
- (4) Като се има предвид социално признатото значение на творческия принос на изпълнителите, следва да им се отреди такова ниво на закрила, което е подобаващо признание за техния творчески и артистичен принос.
- (5) Изпълнителите обикновено започват своята кариера млади и настоящият 50-годишен срок на закрила на изпълненията, записани чрез звукозапис, и на самите звукозаписи често не защитава техните изпълнения през целия им живот.

²² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²³ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²⁴ ОВ L 372, 27.12.2006 г., стр. 12.

В резултат на това изпълнителите имат по-ниски доходи в края на живота си. Често те не могат да разчитат на правата си, за да предотвратят или да ограничат нежелателно използване на изпълненията им, на което са изложени през живота си.

- (6) Приходите, получени от изключителни права на възпроизвеждане и предоставяне на разположение, предвидени в Директива 2001/29/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 22 май 2001 г. относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество²⁵, както и справедливо обезщетение за възпроизвеждане за лично ползване по смисъла на Директива 2006/115/ЕО на Европейския парламент и Съвета от 12 декември 2006 г. за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост²⁶, трябва да бъдат на разположение на изпълнителите най-малко докато са живи.
- (7) Следователно срокът на закрила на записи на изпълнения и на звукозаписи трябва да бъде удължен до 95 години след публикуване на звукозаписа и на записаното в него изпълнение. Ако звукозаписът или изпълнението, на което е направен звукозапис, не е било публикувано през първите 50 години, тогава срокът на закрила следва да тече 95 години от първото публично съобщаване.
- (8) При създаването на договорни взаимоотношения с продуцент на звукозаписи, изпълнителите обикновено трябва да прехвърлят на продуцента на звукозаписи своите изключителни права на възпроизвеждане, разпространение, отдаване под наем и предоставяне на разположение на записите на изпълненията си. В замяна на което на изпълнителите се плаща аванс от авторските възнаграждения, но те получават плащанията си само след като продуцентът на звукозаписи е приспаднал първоначалния аванс и е извършил всички договорно определени удържки. Изпълнителите, които свирят в акомпанимента и не се появяват в списъка с имената на изпълнителите („неизвестните изпълнители“) обикновено прехвърлят своите изключителни права срещу еднократно заплащане (непериодично възнаграждение).
- (9) В интерес на правната сигурност следва да бъде предвидено, че при отсъствие на ясни указания за противното, договорното предоставяне или прехвърляне на права върху записа на изпълнението, сключено преди датата, до която държавите-членки следва да приемат мерките за прилагане на директивата, ще продължи да поражда правно действие по време на удължения срок.
- (10) Следва да бъдат въведени редица съпътстващи преходни мерки, за да се гарантира, че изпълнителите, които са прехвърлили своите изключителни права на продуцентите на звукозаписи преди удължаването на срока на закрила, действително имат полза от удължаването. Тези мерки следва да се прилагат за договорите между изпълнителите и продуцентите на звукозаписи, които продължават да имат правно действие по време на удължения срок.

²⁵ ОВ L 167, 22.6.2001 г., стр. 10.

²⁶ ОВ L 376, 27.12.2006 г., стр. 28.

- (11) Първата съпътстваща преходна мярка следва да бъде въвеждането на задължение за продуцентите на звукозаписи да заделят, поне веднъж годишно, най-малко 20 % от приходите от изключителни права на разпространение, възпроизвеждане и предоставяне на разположение на звукозаписи, които в отсъствието на удължаване на срока на закрила биха станали обществено достояние в резултат на законно публикуване или законно съобщаване.
- (12) Първата съпътстваща преходна мярка не трябва да води до прекомерна административната тежест за малките и средните продуценти на звукозаписи. Следователно държавите-членки са свободни да изключат от прилагането на тази мярка някои продуценти на звукозаписи, които се считат за малки и средни въз основа на годишните приходи, които получават от търговската реализация на звукозаписите.
- (13) Тези средства следва да бъдат използвани единствено в полза на изпълнителите, на чиито изпълнения е направен звукозапис, и които са прехвърлили своите права на продуцента на звукозаписи срещу еднократно заплащане. Заделените по този начин средства следва да бъдат разпределяни между неизвестните изпълнители най-малко веднъж годишно на индивидуален принцип. Държавите-членки могат да изискат разпределението на тези средства да бъде възложено на дружества за колективно управление, които представляват изпълнителите. Когато разпределението на тези средства бъде възложено на дружества за колективно управление, за приходите, които не подлежат на разпределение, могат да се прилагат националните правила.
- (14) Член 5 от Директива 2006/115/ЕО за правото на отдаване под наем и в заем, както и за някои права, свързани с авторското право в областта на интелектуалната собственост обаче вече дава на изпълнителите неотменимо право на справедливо възнаграждение за отдаване под наем *inter alia* на звукозаписи. Също така съгласно установените договорни практики изпълнителите обикновено не прехвърлят на продуцентите на звукозаписи правата си да изискват еднократно справедливо възнаграждение за излъчване и публично съобщаване съгласно член 8, параграф 2 от Директива 2006/115/ЕО и на справедливо обезщетение за възпроизвеждането за лично ползване съгласно член 5, параграф 2, буква б) от Директива 2001/29/ЕО. Следователно при изчисляването на общата сума, която трябва да бъде отделена от продуцентите на звукозаписи за плащане на допълнителното възнаграждение, приходите на продуцента на звукозаписи, получени от отдаване под наем на звукозаписи и от еднократни справедливи възнаграждения за излъчване и публично съобщаване и справедливо обезщетение за възпроизвеждането за лично ползване, трябва да бъдат изключени.
- (15) Втората съпътстваща преходна мярка следва да бъде възстановяване на изпълнителя на правата върху записа на изпълнението, ако продуцентът на звукозаписи не предлага за продажба достатъчно количество копия от даден звукозапис, който в отсъствие на удължаване на срока на закрила би станал обществено достояние, или ако продуцентът не предоставя на разположение на публиката такъв звукозапис. Следователно правата на продуцента на звукозаписи върху звукозаписа следва да бъдат погасени, за се избегне положение, при което тези права съществуват едновременно с правата на

изпълнителя върху записа на изпълнението, които не могат да бъдат предоставени или прехвърлени на продуцента на звукозаписи.

- (16) Тази съпътстваща мярка трябва да гарантира, че звукозаписът не продължава да бъде защитен, ако не бъде предоставен на разположение на публиката след определен период от време от момента на удължаване на срока поради това, че титулярят на правата не ги използва или защото продуцентът на звукозаписи или изпълнителите не могат да бъдат намерени или идентифицирани. Ако след възстановяване на правата, изпълнителят е разполагал с разумен период от време да предостави звукозаписа на разположение на публиката, който звукозапис в отсъствие на удължаване на срока на закрила не би останал защитен, и ако изпълнителят не предоставя звукозаписа на разположение на публиката, правата върху звукозаписа и върху записа на изпълнението следва да бъдат погасени.
- (17) Тъй като целите на предложените съпътстващи мерки не могат да бъдат достатъчно добре постигнати от държавите-членки, защото националните мерки в тази област биха довели до нарушаване на конкуренцията или биха засегнали обхвата на изключителните права на продуцентите на звукозаписи, определени от законодателството на Общността, и поради тази причина могат да бъдат по-успешно осъществени от Общността, Общността може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, определен в член 5 от Договора. В съответствие с принципа на пропорционалност, определен в горепосочения член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.
- (18) В някои държави-членки се прилага единен срок на закрила по отношение на музикални композиции с текст, който срок се изчислява от смъртта на последния преживял автор, докато в други държави членки се прилагат отделни срокове на закрила по отношение на музиката и на текста. Повечето от музикалните композиции с текст се пишат в съавторство. Например операта често е плод на различни автори за музиката и за либретото. Още повече, че в музикални жанрове като джаз, рок и поп музика, творческият процес често се извършва в сътрудничество.
- (19) Следователно хармонизацията на срока на закрила на музикалните композиции с текст е непълна и възпрепятства свободното движение на стоки и услуги, като например трансгранични услуги по колективно управление.
- (20) Директива 2006/116/ЕО следва да бъде съответно изменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 2006/116/ЕО се изменя, както следва:

- (1) Второто изречение на член 3, параграф 1 се заменя със следния текст:

„Обаче

- ако записът на изпълнението по друг начин освен чрез звукозапис е законно публикуван или законно публично съобщен в рамките на този период, правата изтичат 50 години след датата на по-ранното първо публикуване или първото такова съобщаване;
- ако записът на изпълнението чрез звукозапис е законно публикуван или законно публично съобщен в рамките на този период, правата изтичат 95 години след датата на по-ранното първо публикуване или първото такова съобщаване.“
- (2) Във второто и третото изречение на член 3, параграф 2 числото „50“ се заменя с числото „95“.
- (3) В член 10 се създава следният параграф 5:
 „5. Член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, изменена с Директива [// въведете № на изменящата директива] продължава да се прилага само към записи на изпълнения и към звукозаписи, по отношение на които правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи по силата на настоящите разпоредби продължават да са защитени на [въведете датата, преди която държавите-членки следва да транспонират изменящата директива, посочена в член 2 по-долу].“
- (4) Добавя се член 10а, както следва:

„Член 10а

Преходни мерки, свързани с транспонирането на Директива [// въведете № на изменящата директива]

1. При отсъствие на ясни указания за противното се счита, че договор, сключен преди [въведете датата, преди която държавите-членки следва да транспонират изменящата директива, посочена в член 2 по-долу], чрез който изпълнителят предостави или прехвърли своето право върху записа на своето изпълнение на продуцент на звукозаписи (наричан по-нататък „договор за предоставяне или прехвърляне“), продължава да има правно действие и след момента, в който по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива], правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени по отношение съответно на записа на изпълнението и на звукозаписа.
2. Параграфи 3—6 от настоящият член се прилагат към договори за предоставяне или прехвърляне, които продължават да имат право действие и след момента, в който по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени по отношение съответно на записа на изпълнението и на звукозаписа.
3. Когато договор за предоставяне или прехвърляне предоставя на изпълнителя право на непериодично възнаграждение, изпълнителят има право да получи допълнително годишно възнаграждение от продуцента на звукозаписи за всяка пълна година, през която по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата

директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени по отношение съответно на записа на изпълнението и на звукозаписа.

4. Общата сума, която трябва да бъде отделена от продуцент на звукозаписи за плащане на допълнителното възнаграждение, посочено в параграф 3, съответства най-малко на 20 % от приходите, получени през годината, предхождаща година, за която се плаща въпросното възнаграждение, от възпроизвеждане, разпространение и предоставяне на разположение на тези звукозаписи, по отношение на които по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени на 31 декември от въпросната година.

Държавите-членки могат да предвидят, че продуцент на звукозаписи, чиито общи годишни приходи, получени през годината, предхождаща година, за която се плаща въпросното възнаграждение, не надвишават минимален праг от 2 млн. EUR, няма да бъде задължен да отделя най-малко 20 % от приходите, получени през годината, предхождаща година, за която се плаща въпросното възнаграждение, от възпроизвеждане, разпространение и предоставяне на разположение на тези звукозаписи, по отношение на които по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени на 31 декември от въпросната година.

5. Държавите-членки могат да решават дали и в каква степен може да бъде наложено управлението на правото за получаване на допълнително годишно възнаграждение, посочено в параграф 3, да се извършва от дружества за колективно управление.
6. Ако след момента, в който по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени по отношение съответно на записа на изпълнението и на звукозаписа, продуцентът на звукозаписи престане да предлага за продажба достатъчно количество копия от звукозаписа или ако продуцентът не предоставя на разположение на публиката такъв звукозапис по жичен или безжичен път, по такъв начин, че всеки да имат достъп до тях по време и на място, които лично е избрал, изпълнителят може да прекрати договора за предоставяне или прехвърляне. Когато звукозаписът съдържа запис на изпълненията на няколко изпълнители, те могат да прекратят своите договори за предоставяне или прехвърляне само заедно. Ако договорът за предоставяне или прехвърляне е прекратен съгласно изречение 1 или 2, правата на продуцента на звукозаписи върху звукозаписа се погасяват.

Ако една година след момента, в който по силата на член 3, параграфи 1 и 2 във версията си, преди изменението му с Директива [// въведете № на изменящата директива]/ЕО, правата на изпълнителя и на продуцента на звукозаписи престават да бъдат защитени по отношение съответно на записа на изпълнението и на звукозаписа, звукозаписът не е предоставен на

разположение на публиката по жичен или безжичен път, по такъв начин, че всеки да имат достъп до него по време и на място, които лично е избрал, правата на продуцента на звукозаписи върху звукозаписа и правата на изпълнителите, свързани със записа на изпълнението им, се погасяват.“

– (5) Добавя се член 1, параграф 7, както следва:

„Срокът на закрила на музикална композиция с текст изтича 70 години след смъртта на последното от следните преживели лица, независимо дали тези лица са посочени като съавтори — автора на текста и композитора на музиката.“

Член 2

Транспониране

1. Държавите-членки приемат и публикуват не по-късно от [...] г. законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби и прилагат таблица на съответствието между разпоредбите и настоящата директива.

Те прилагат тези разпоредби считано от [...] г.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 3

Настоящата директива влиза в сила на първия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 4

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател